

altsaa, hvor stor Betydning det har, at Østers-distrikterne fredes i den Lid, da de yngre og formere sig, og i hvilken lang Periode da Jorpagterne have holdt Fred paa de ikke med Østers rigt forsynede Steder, vil man indse, hvilken Indskyldelse denne Fremgangsmaade har havt paa Udviklingen. Og jeg vil spørge: Hvilken Hensigt have Regjeringerne, de tidligere og de senere, havt med at indføre dertil sigtende Bestemmelser i Kontrakterne, naar det ikke har været deres Mening, at en saadan Behandling af Fiskeriet har Indskyldelse paa Bevaringen af Udviklingen af Østersbankerne? Det daværende ærede Medlem for Ringkjøbing (Sylv. Jørgensen) udtalte i 1871—72 her i Salen en Sætning, som er ganske korrekt i den Retning. Han siger: „Jeg antager, at det, for at komme til en taalelig Bevarelse af dette Spørgsmaal, vil være nødvendigt at stille det paa en modsat Maade, nemlig saaledes: Vilde det ikke have været muligt for Jorpagterne i de ti Aar at ødelægge Fiskeriet, saaledes at det i 1871 ikke havde indbragt en større Sum, end det indbragte i 1861, og det, uagtet der var søt en nok saa stærk Kontrol. Jeg er kommen til den Overbevisning, at det vilde have været Jorpagterne muligt.“ Ja, mine Herrer, det er Sagen! Der eksisterer ingen Autoritet, hverken naturfyndig eller Statsautoritet, der vil benegte, at det var muligt for Jorpagterne at ødelægge Fiskeriet, og naar de altsaa ikke have ødelagt det, saaledes som det paa sine Steder virkelig er gjort senere — thi der er ikke saa Banke, der ere ødelagte — saa maa man allerede erkende dette for en Fortjeneste; men naar de dertil have behandlet Fiskeriet saaledes, at det er vorret til det 50-dobbelte i Værdi mod, hvad det var, den Gang de overtog det, saa tror jeg ikke, der kan opkastes nogen Tvivl om, at de have fuldt ud opfyldt den Betingelse i Kontrakten, „at det kan antages, at de have bidraget til, at der for den følgende Jorpagningstid er opnaaet en højere Afgift“. Det er det, jeg maa fastholde. Den nuværende Regjering staar jo til en vis Grad udenfor Spørgsmaalet, undtagen forsaavidt Sagen gjenem den foreslaede Hensigt henstilles til dens Afgjørelse; men naar den tidligere Regjering havde stillet sig med villigere Dine overfor Østersforpagterne og ikke af altfor ensidig Interesse for at værges Statskassen ligesom forstrækkedes over Størrelsen af det Beløb, Jorpagterne vilde vindicere sig Retten til, da kunde den muligen have fundet den om-

handlede Klausul i Kontrakten mindre vanskelig at fyldestgjøre, og jeg tvivler da ikke om, at man var kommen til Erkendelse af, at Jorpagterne havde Ret. Jeg har i Udvalgets Indstilling og i Udtalelser idag fra den nuværende høitærede Minister fundet nogen Stadfæstelse paa, at det tilbels rører sig lignende Tanker hos dem; men naar det er Tilfældet, maa jeg med størst mulig Styrke gjøre gjældende, at den bedste Basis for den Ret, Jorpagterne have, maa være den forøgede Jorpagtningsafgift, der opnaaedes ved den nye Jorpagtning. For mit Vedkommende er jeg ikke istand til at se Andet, end at, hvis man, saaledes som det blev udtalt af den ærede Ordfører, vil behandle Jorpagterne nobelt, skal man give dem fuldt ud, hvad Kontrakten har givet dem Udsigt til. Men vil man saa sige: Ja, men vi finde dette dog at være altfor stort et Honorar for Jorpagternes Bestræbelser, saa svarer jeg: Godt! Vil man ikke give dem, hvad Kontrakten giver dem Udsigt til, nemlig Halvdelen, saa give man dem en Fjerdedel eller i Subs Navn en Ottendedel, men Jorpagtningsafgiftens Forøgelse maa være Basis for Beregningen af den Godtgjørelse, der skal gives dem. Det er det, jeg tillader mig at lægge de Herrer varmt paa Sinde. Der har under hele denne Sags Behandling været gjort gjældende det forunderlige Syn, at, fordi den Sum, hvormed Jorpagtningsafgiften er bleven forøget ved den nye Jorpagtning, løber op til en saa enorm Størrelse, kunde man ikke længer indlade sig paa at fastholde Kontraktens Bestemmelser; men jeg paastaar, at, jo større Summen er, desto større er Jorpagternes Ret til at fordrø Halvdelen af den, thi det er det bedste Bevis for den Samvittighedsfuldhed og heldige Virkning, hvormed Jorpagterne have søgt at opfylde Bestemmelserne i deres Kontrakt. Min Anskuelse er jo imidlertid ikke den afgjørende og kan hverken være levende for den høie Regjering eller den høie Rigsdag; men det forekommer mig klart, at hverken Regjeringen eller Thinget kan gaa ind paa den Betragtning, at, fordi Staten har faaet en uhyre stor Fordel ved Jorpagternes Behandling af Fiskeriet, kan man ikke længere anlægge den vundne Fordel som den egentlige Maalestof for Beregningen af, hvad man vil yde Jorpagterne. Man kan give Jorpagterne deres Part af denne Fordel efter et Skjøn, som de, der have Sagen ihænde, anse for det Rette; men Basis for Beregningen af samme maa bestandig være den Forøgelse i Værdi, Jorpagtningen har vundet under deres Hænder.